

2018/2019

Mottagnings- och
integreringsplan för nyanlända
elever i Munkedals kommun

Innehållsförteckning

Integrering av nyanlända elever i Munkedals kommun	2
1. Mottagande i och av skolan	2
2. Introduktionssamtal	2
2.1 Information om skolan som lämnas till vårdnadshavare/god man	2
2.2 Vid samtalet ställs följande frågor	2
2.3 Önskemål om modersmålsundervisning	3
2.4 Övriga intressen och förmågor	4
2.5 Kost	4
2.6 Elevens hälsa	4
3. Personalens uppföljning av introduktionsmötet	4
4. Kartläggning av elevens kunskaper och behov	4
5. Personalens uppföljning av kartläggningen	5
6. Elevhälsan	5
7. Förberedelseklassen	6
8. Prioriterad timplan	7
9. Studiehandledning på modersmål	7
10. Svenska som andra språk	8
11. Utökad undervisning i svenska som andra språk	8
12. Modersmålsundervisning	9
13. Språk och kunskapsutvecklande arbetssätt	9
14. Kompetensutveckling	10
15. Det systematiska kvalitetsarbetet	10
Litteratur/filmer/stödmaterial i arbetet med nyanlända elever	11

Integrering av nyanlända elever i Munkedals kommun

1. Mottagande i och av skolan

Kommunen ansvarar för att nyanlända elever får skolgång och erbjuds en plats vid en kommunal skolenhet. Det är viktigt att nyanlända barn och ungdomar samt deras vårdnadshavare utan onödigt dröjsmål kommer i kontakt med det obligatoriska skolväsendet. Det är inte närmare reglerat hur snart andra nyanlända barn och ungdomar än asylsökande (ska mottagas i skolan inom en månad efter ankomst till landet) behöver tas emot i skolväsendet, men det behöver ske så snart som möjligt och utan onödigt dröjsmål.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen och andra författningar. Det innebär bland annat att huvudmannen behöver se till att skolenheterna har förutsättningar, till exempel i form av ekonomiska och personella resurser, för att leva upp till bestämmelserna om mottagande av och den fortsatta utbildningen för nyanlända elever.

Med tydliga rutiner får lärare och övrig skolpersonal bättre förutsättningar att ge varje nyanländ elev ett bra mottagande och en god utbildning.

2. Introduktionssamtal

När en nyanländ elev anländer till skolan bokas och genomförs ett introduktionssamtal tillsammans med elevens vårdnadshavare/gode man. Rektor och/eller SVA-lärare, SYV, skolsköterska, lärare för nyanlända samt eventuell tolk närvarar vid introduktionssamtalet.

2.1 Information om skolan som lämnas till vårdnadshavare/god man

- Sekretess/tystnadsplikt inom skolan
- Skoltider
- Introduktionstiden i förberedelseklassen
- Skolans kartläggning av eleven

2.2 Vid samtalet ställs följande frågor:

(Skolverkets material för introduktionssamtal används)

- **Personuppgifter**

(En kopia tas på elevens LMA kort. Kopian förvaras i pärm hos skolassistenten.)

Namn:

Födelsedatum:

- **När kom eleven/familjen till Sverige**

- **Modersmål**

Språk:

Pratar Läser Skriver

2.3 Önskemål om modersmålsundervisning

(Blankett delas ut och fylls i.)

- Är modersmålet det språk eleven haft undervisning på?

Nej Ja antal år:

- Elevens starkaste skolspråk:

- Tidigare utbildning

(I hemlandet, vid tidigare vistelse i Sverige eller i annat land.)

- Antal år i skolan:

Land:

Regelbundet tidsperiod:

Oregelbundet tidsperiod:

- Läs- och skrivkunskaper:

- Matematikkunskaper:

- Tidigare undervisning inom ämnet, antal år:

BL.....EN.....HKK.....IDH.....MA.....MU.....BI.....FY.....KE.....GE.....HI.....RE.....SH.....

SL.....TE.....MSPR.....Modersmål.....

- Simkunnighet: (finns inte med i skolverkets material)

Läroplanens kursplanemål: 200 meter varav 50 meter ryggsim

- Duschning efter idrottslektioner: (finns inte med i skolverkets material)

Förklara skolans rutiner om duschning efter idrottspass för vårdnadshavare och varför vi har denna rutin. Fråga vårdnadshavare hur de ställer sig till detta. Om de inte vill att barnet duschar tillsammans med andra elever av samma kön erbjuds alternativet att duscha separat. Om vårdnadshavare nekar även till detta dokumenterar vi detta i elevens mapp.

2.4 Övriga intressen och förmågor

Använder eleven digitala redskap?

Ja Nej Till viss del

Intressen och förmågor som eleven kan använda i skolan:

Elevens tankar om skolan och planer om framtiden:

2.5 Kost

(Önskas specialkost fylls blankett i och skickas till kostchef.)

2.6 Elevens hälsa

(Skolhälsovården ställer frågor om vaccinationsprogram, sjukdomar, allergier m.m.)

3. Personalens uppföljning av introduktionsmötet

- Elevens introduktionstid i förberedelseklassen påbörjas om inte introduktionssamtalet påvisat något annat.
- Vid nästföljande arbetslagsmöte informerar lärare för nyanlända övrig personal om att en ny elev börjat på skolan. En kort presentation av eleven såsom namn, ålder, hemland samt modersmål lämnas.

4. Kartläggning av elevens kunskaper och behov

För de obligatoriska skolformerna ska en inledande bedömning av den nyanlända elevens kunskaper ske så snart som möjligt, och senast inom två månader från det att eleven har tagits emot i skolan. Lärare för nyanlända/studiehandledare/modersmåls lärare/ ämneslärare kartlägger elevens kunskaper och behov.

Kartläggningen ska i så stor utsträckning som möjligt ske på elevens starkaste skolspråk och tillsammans med en ämneslärare. Skolverkets kartläggningsmaterial kring litteracitet och numeracitet används vid kartläggning av elevens kunskaper. All information dokumenteras i kartläggningsdokumentet och en samlad analys utförs av kartläggare.

5. Personalens uppföljning av kartläggningen

- Underlaget för kartläggningen delges först rektor.
- Kartläggningsmaterialet ligger till grund för rektors beslut om elevens klassplacering. Vårdnadshavare, elev samt blivande mentor informeras om klassplacering.
- Rektor beslutar om eleven ska ha prioriterad timplan.
- Kartläggare informerar och lämnar över kartläggningsresultat till berört arbetslag/ mentor.
- Mottagande mentor ska så snart som möjligt presentera sig för eleven och fyller skyndsamt i elevens uppgifter i Krispärmen.

6. Elevhälsan

Elevhälsan har en avgörande roll, både för den enskilda elevens möjligheter att må bra och att utvecklas i riktning mot utbildningens mål, och för lärare och övrig skolpersonals arbete med nyanlända elever.

- Skolsköterskan genomför en hälsokontroll

7. Förberedelseklassen

Vid behov kan skolorna behöva anordna förberedelseklasser för att kunna organisera kommande skolsituation.

Efter introduktionssamtalet börjar eleven så snart som möjligt i förberedelseklassen om inte introduktionssamtalet påvisat något annat. Rektor avgör hur undervisningen av nyanlända elever organiseras på lämpligaste sätt på skolenheten. En elev kan delvis få undervisning i förberedelseklassen. **Det är däremot inte tillåtet att en elev får all sin undervisning i förberedelseklassen.**

Syftet med en förberedelseklass är att öka de nyanlända elevernas möjlighet att nå läroplanens kursplanekrav. Förberedelseklassen syftar även till att skola in eleverna i det svenska skolsystemet. Här förklaras skolans regler och förhållningssätt. Eleverna lär sig till en början enkla svenska ord och fraser som de möter i vardagen, både i skolan och ute i samhället.

Eleven ska endast undervisas i förberedelseklassen i de ämnen där han/hon saknar tillräckliga kunskaper i svenska för att följa den ordinarie undervisningen. Det är lämpligt att den nyanlända eleven följer minst ett, gärna flera, ämnen med sin ordinarie undervisningsgrupp. Så snart en elev bedöms ha tillräckliga kunskaper i svenska i ett ämne för att följa den ordinarie undervisningen ska eleven inte längre undervisas i det ämnet i förberedelseklassen.

Om samarbetet mellan personalen i förberedelseklassen och i den ordinarie undervisningsgruppen fungerar väl och det finns tydliga rutiner kan det påskynda elevens övergång. Lärare och övrig skolpersonal ska utbyta kunskaper och erfarenheter om en nyanländ elev för att följa elevens språk- och kunskapsutveckling i varje ämne samt gemensamt planera och genomföra undervisningen så att en elev i förberedelseklass så snart som möjligt kan delta i sin ordinarie undervisningsgrupp på heltid samt för att underlätta övergången mellan förberedelseklassen och den ordinarie undervisningsgruppen. Med en god tillgång till studiehandledning på modersmålet kan eleven ha möjlighet att övergå till den ordinarie undervisningsgruppen i ett tidigare skede än annars.

Lärare i Munkedals kommuns skolor som tar emot nyanlända elever ansvarar för att gemensam undervisningsfri tid utnyttjas så effektivt som möjligt genom samplanering med andra lärare, lärare i förberedelseklass, studiehandledare och modersmåls lärare.

Undervisningen i förberedelseklassen ska ligga i nära anslutning till skolans övriga verksamhet. Det gäller både i tid och placering om det inte finns särskilda skäl en annan placering.

En elev får i normalfallet inte undervisas i förberedelseklassen i mer än i ett år. Finns särskilda skäl kan beslutet förlängas till ett och ett halvt år. I synnerliga skäl kan beslutet förlängas till max två år.

8. Prioriterad timplan

Det första året en elev går i svensk skola kan tid flyttas från andra ämnen till förmån för svenska eller svenska som andra språk om det bedöms öka elevens möjlighet att tillgodogöra sig de kunskaper i språket som behövs för att följa undervisning i andra ämnen.

Prioriterad timplan får tillämpas under högst ett år. Eleven ska garanteras minst samma totala undervisningstid som andra elever i samma årskurs har rätt till. Prioriteringar ska ske så att eleven ändå har möjlighet att uppnå målen i andra ämnen. (Prioriterad timplan är därmed något annat än anpassad studiegång.)

Rektor beslutar om en elev ska ha prioriterad timplan. Beslutet fattas av rektor efter elevens kartläggning och hänsyn tas till att eleven ska kunna nå målen även i övriga ämnen. När rektorn har fattat beslutet är det lärarnas och den övriga skolpersonalens ansvar att fortsätta att följa elevens kunskapsutveckling och vid behov informera rektor om behov av att omfördela tiden mellan olika ämnen.

I vilken mån prioriterad timplan ska tillämpas och i vilken mån en elev delvis ska få undervisning i förberedelseklass kräver var för sig separata beslut!

9. Studiehandledning på modersmål

Studiehandledning är ett särskilt stöd som beslutas av rektor. Med studiehandledning avses att eleven, på sitt modersmål, ska få hjälp att förstå och tyda arbetsmaterialet och undervisningen i de övriga skolämnena.

Innan studiehandledningen börjar ska läraren meddela studiehandledaren om vilka kunskapskrav som är i fokus för studiehandledningen samt vilket ämnesområde som ska behandlas i undervisningen. Tillsammans med studiehandledaren gör läraren upp hur ofta ni ska kommunicera och hur detta går till.

Det är undervisande lärare som planerar och bedömer elevens kunskaper, men för att eleven ska kunna tillgodogöra sig undervisningen på bästa sätt är det nödvändigt att läraren delar med sig av sin planering till studiehandledaren.

10. Svenska som andra språk

Undervisningen i de obligatoriska skolformerna ska omfatta antingen undervisning i ämnet svenska som andraspråk eller i ämnet svenska. Undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för de elever som bedöms behöva det. Svenska som andraspråk kan genom sin struktur och sitt innehåll göra det möjligt för elever som inte har svenska som modersmål att få stöd i sin språkutveckling genom en undervisning som bygger på att det är ett andraspråk som ska utvecklas.

Parallellt med arbetet i förberedelsegruppen och ordinarie klass undervisas eleverna i svenska som andra språk. Arbetet sker i samarbete med både förberedelsegrupp och undervisande svensklärare.

Undervisningen i ämnet svenska som andraspråk ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i och om svenska språket. Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt svenska tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sina kunskaper om svenska språket, dess normer, uppbyggnad, uttal, ord och begrepp samt om hur språkbruk varierar beroende på sociala sammanhang och medier. På så sätt ska undervisningen bidra till att stärka elevernas medvetenhet om och tilltro till den egna språkliga och kommunikativa förmågan.

Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för andra människor. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket.

11. Utökad undervisning i svenska som andra språk

Utökad undervisning i svenska erbjuds under läsåret. Undervisningen kommer att omfatta minst 105 timmar under läsåret. Det går inte att ta timmar från andra ämnen för att ordna utökad undervisningstid. Det medför att undervisningen kommer att ligga efter ordinarie skoltid. De elever som accepterat utökad undervisningstid har samma närvaroplikt som under ordinarie undervisning.

12. Modersmålsundervisning

Enligt skollagen (2010) ska en elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska, erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om språket är elevens dagliga umgängesspråk och om eleven har grundläggande kunskaper i språket.

Modersmålsundervisning i ett av de nationella minoritetsspråken ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Undervisningen i modersmål kan arrangeras som språkval, som elevens val, inom ramen för skolans val, eller utanför den garanterade undervisningstiden.

Modersmålsundervisning får inte omfatta mer än ett språk. En romsk elev får dock ges modersmålsundervisning i två språk om särskilda skäl föreligger.

Huvudmannen är skyldig att anordna modersmålsundervisning i ett språk endast om minst fem elever med samma språk önskar sådan undervisning, och om det finns en lämplig lärare att finna. Regeln om minst fem elever gäller inte vid nationella minoritetsspråk.

Huvudmannen är även skyldig att erbjuda modersmålsundervisning till adoptivbarn som har ett annat modersmål än svenska, även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk.

Om modersmålsundervisningen ligger utanför den garanterade undervisningstiden, är huvudmannen endast skyldig att erbjuda eleven sådan undervisning i sammanlagt högst sju läsår om inte särskilda skäl föreligger, eller om eleven anses ha särskilda behov av fortsatt modersmålsundervisning. Denna sjuårsregel gäller inte de nationella minoritetsspråken eller nordiska språk.

13. Språk och kunskapsutvecklande arbetsätt

Lärare i alla ämnen har ett gemensamt ansvar att arbeta språk - och kunskapsutvecklande, något som gynnar alla elever. Språkutvecklingen främjas om undervisningen utgår från innehållet i ämnesundervisningen och inte fokuserar på övningar med isolerade ord och fraser ryckta ur sitt sammanhang. Det krävs ett medvetet arbete under lång tid för att en nyanländ elev ska kunna erövra de språkliga kunskaper som fordras i skolans olika ämnen. Det tar vanligen mellan sex och åtta år för flerspråkiga elever att utveckla skolspråket så att de kan använda det för olika syften och mottagare.

Lärarna ska utforma och anpassa all undervisning för att ge stöd och stimulans utifrån varje elevs förutsättningar och behov. Det är viktigt att lärare och övrig skolpersonal verkar för att den nyanlända eleven blir socialt delaktig, vilket skapar goda förutsättningar för utveckling och lärande. Skolan behöver även informera eleven och hennes eller hans vårdnadshavare om hur undervisningen kommer att organiseras samt om skolans värdegrund och kunskapsuppdrag.

I all undervisning, i såväl förberedelseklassen som i den ordinarie undervisningsgruppen, behöver lärarna betona elevernas styrkor och utmana eleverna, istället för att påtala

brister. Det handlar alltså om att utforma en lärmiljö där alla lär av varandra och som bygger på dialog och samarbete.

Inläsningstjänst

Via ILT- inläsningstjänst – studiestöd på modersmål har alla elever i Munkedal tillgång till tjänsten. Studiestöd på modersmål är pedagogiska bearbetningar av läromedel – med översättningar och förklaringar i ljudform på elevens modersmål. Studiestödet kan även användas av studiehandledare för att förbereda sig själv och eleven inför lektioner. Eleverna får en förförståelse. De kan lyssna både på modersmålet och på svenska. Inlästa läromedel finns på arabiska, somaliska, dari/persiska och tigrinja.

Se utbud av läromedel <https://portal.inlasningstjanst.se/studiestod.html#available>

14. Kompetensutveckling

Det är rektors ansvar att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter. Lärare och övrig skolpersonal kan behöva kompetensutveckling för att kunna utveckla och förbättra arbetet med nyanlända elever för att de ska kunna utvecklas så långt som möjligt mot utbildningens mål.

15. Det systematiska kvalitetsarbetet

I det systematiska kvalitetsarbetet behöver huvudmannen och rektorn göra barnkonsekvensanalyser för att bedöma vilka konsekvenser ett beslut eller en åtgärd får för eleverna. Huvudmannen gör barnkonsekvensanalyser utifrån sitt ansvarsområde och rektorn utifrån sitt. Huvudmannen och rektorn ska systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

Det betyder att huvudmannen behöver ha en långsiktig och väl förankrad planering för hur arbetet med nyanlända elever ska organiseras. Huvudmannen behöver också ha en långsiktig och väl förankrad planering för hur elevernas kunskapsutveckling följs upp.

Rektorn ansvarar för det systematiska kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå. Utifrån det utgångsläge och den kunskap om vad som behöver utvecklas i verksamheten, som synliggörs och med detta arbete, behöver processerna för arbetet med nyanlända elever utvecklas. Då blir det tydligt för all personal vad som ska prioriteras och utvecklas, när och hur olika insatser ska genomföras och vem som ansvarar för vad.

Litteratur/filmer/stödmaterial i arbetet med nyanlända elever

Stödmaterial

Allmänna råd – Utbildning för nyanlända elever (skolverket 2016) www.skolverket.se

Webbkurs – kartläggning av nyanlända elevers kunskaper www.skolverket.se

Bygga svenska- bedömningsstöd för nyanlända elevers språkutveckling (åk 1-3, 4-6, 7-9 och gymnasieskolan) Skolverket (2017) www.skolverket.se/bedomningnyanlanda

Språkplanen – Intranätet/vår kommun/barn-och utbildning/planer/språkplanen

Språkutvecklande arbetssätt i alla ämnen– utvecklingspaket Skolverket (2016)

Att undervisa nyanlända – Bok av Anna Kaya

Checklista Språkutvecklande arbetsområde

- Finns tydliga lärandemål för både innehåll och språk?
- Är uppgifter och innehåll kognitivt utmanande?
- Går upplägget från det konkreta till det abstrakta?
- Är innehåll och begrepp anpassade till elevernas språknivå? Förklaras de tydligt?
- Knyts begreppen till elevernas vardagsspråk och egna erfarenheter?
- Genomförs undervisningen så att kognitivt utmanande uppgifter kombineras med stöttning?
- Får eleverna möjlighet att muntligt bearbeta innehållet?
- Får eleverna möjlighet att skriftligt bearbeta innehållet?
- Ges goda möjligheter till interaktion och utvecklande samtal? (Parvis, smågrupper, lärare-elev, helklass?)
- Stötts eleverna vid läsning av texter innan, under och efter läsningen?
- Stötts eleverna när de skriver genom att läraren visar modelltexter och leder gemensamt skrivande?
- Modelleras och uppmärksammas skolspråk och ämnesspråk?
- Synliggörs språkliga drag, som till exempel olika texttyper, kännetecknen och innehåll?
- Finns modeller för hur förmågor, till exempel analysförmåga ska utvecklas?
- Kopplas innehåll till målen? Utvärderas detta? Får eleverna reflektera över vad de lärt sig? Hur de har lärt sig?